Hukuk Bölümü 2006/221 E., 2006/192 K.

- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI**

- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 19]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]
- 3194 S. İMAR KANUNU [Madde 17]
- 3194 S. İMAR KANUNU [Madde 42]

"İçtihat Metni"

O L A Y: Davacılar vekili, Bayrampaşa Belediye Encümeni'nin isim düzeltilmesi hakkındaki 11.8.2005 gün ve 1082 sayılı kararının iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 1. İDARE MAHKEMESİ; 31.1.2006 gün ve E:2005/2457; K:2006/142 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 1,2,16,17 ve 27. maddelerinden söz ederek, Kabahatler Kanunu'nda, toplum düzenini, genel ahlakı, genel sağlığı ve ekonomik düzeni korumak amacıyla konulan kuralların icrai veya ihmali bir davranışla ihlal edilmesinin kabahat olarak tanımlandığı, keza, bu kabahat nedeniyle kendi kanununda idari bir yaptırım öngörülmüş ise, bu yaptırıma karşı sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceğinin anlaşıldığı, buna göre, idari para cezalarının da idari bir yaptırım türü olarak kabul edilmesi ve bu cezalara karşı yapılacak itirazların Kabahatler Kanunu uyarınca sulh ceza mahkemesince çözümlenmesi gerektiği, olayda, davacıya 3194 sayılı Kanun'a aykırılık nedeniyle idari para cezası verildiği görülmüş olup, kabahat niteliğindeki bu fiil nedeniyle verilen para cezasının Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesi kapsamında bir yaptırım olduğu, bu itibarla, söz konusu cezaya yönelik itirazın adli yargı yerince çözümlenmesi gerekeceği sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Davacılar vekili, bu kez, 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 42. maddesine göre hesaplanan idari para cezasının tahsilinin durdurulması ve söz konusu encümen kararının iptali istemiyle adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

EYÜP 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 2.5.2006 gün ve 2006/185 Muh.; 2006/1193 Müt. sayı ile, itiraz eden vekilleri tarafından öncelikle İstanbul 1. İdare Mahkemesi'ne başvuru yapıldığı ve Mahkemece 31/1/2006 tarih ve 2005/2457 Esas, 2006/142 Karar sayılı kararı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27. maddesi gereğince sulh ceza mahkemelerinin görevli olduğundan bahisle görevsizlik kararı verildiği, bunun üzerine, Mahkemelerine encümen kararının iptali için başvuruda bulunulduğunun anlaşıldığı, 3194 sayılı İmar Yasası'nın 42. maddesinde, idari yaptırım kararının belediye başkanlığınca verileceği belirtilmekle birlikte açıkca sulh ceza mahkemesinin idari yaptırım kararına karşı itiraz halinde görevli ve yetkili olduğunun belirtilmediği, bu durumda, idare mahkemesinin idari yaptırım kararına ilişkin itirazı incelemekte yetkili ve görevli olacağı, kanunların uygulanması sırasında özel kanunların genel nitelikteki yasalardan öncelikle uygulanacağı esasından hareketle, genel nitelikteki Kabahatler Yasası'nın 3.maddesinin Anayasa Mahkemesi tarafından 1.3.2006 tarihinde iptal edildiği, iptal kararı yürürlüğe girmemiş olmakla birlikte, özel nitelikteki İmar Yasası'nın uygulanmasında idare mahkemesinin görevli olduğuna ilişkin düzenlemeyi iptal eden herhangi bir yasa olmadığından, halen yürürlükte olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vererek görev uyuşmazlığı oluştuğundan, dosyanın karar kesinleştiğinde, Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine karar vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Coşkun ÖZTÜRK, Serap AKSOYLU, Z. Nurhan YÜCEL, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 6.11.2006 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, başvurunun reddi gerektiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..."açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir." hükmüne göre, idari yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesindeki "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık

Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasa koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Yasa'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, davanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek, Eyüp 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce 19. maddeye göre başvuruda bulunulduğunun kabulü suretiyle inceleme yapılması gerekmektedir.

Buna göre:

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesinde, "Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne yer verilmiş; aynı Yasanın 27. maddesinde, "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder." denilmiştir.

Anılan Yasa hükmüne göre, bir yargı yerinin re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunabilmesi için; tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada, daha önce diğer yargı yerlerinden birisi tarafından görevsizlik kararı verilmiş ve bu kararın kesinleşmiş bulunması ve bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen yargı yerinin de davada görevsizlik kararı veren yargı yerinin görevli olduğu kanısına varması gerekmektedir.

Sulh Ceza Mahkemesi dosyasından, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının kesinleşip kesinleşmediği anlaşılamadığından, Başkanlığımızca, 28.7.2006 gün ve E:2006/221 sayılı yazı ile, İstanbul 1.İdare Mahkemesi'nden, 31.1.2006 gün ve E:2005/2457; K:2006/142 sayılı görevsizlik kararının kesinleşme durumunu gösteren onaylı bir örneğinin gönderilmesinin istenilmesi üzerine, adı geçen Mahkemece gönderilen 6.9.2006 gün ve E:2005/2457 sayılı yazıda, söz konusu kararın temyiz edildiği bildirilmiştir. Bu durumda, Sulh Ceza Mahkemesince görev uyuşmazlığına konu edilen İstanbul 1.İdare Mahkemesi'nin görevsizlik kararı kesinleşmediğinden, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşul gerçekleşmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan ve yöntemine uymayan başvurunun, aynı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ: 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan ve yöntemine uymayan BAŞVURUNUN, aynı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 6.11.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.